

Handläggare
Emelie Risbeck
Telefon: 0850803453

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Redovisning av resultat från Stockholmsenkäten 2022

Förvaltningens förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens redovisning av Stockholmsenkäten 2022 och lägger redovisningen till handlingarna.

Sammanfattning

Vartannat år genomför Stockholm stad Stockholmsenkäten – en enkätundersökning om ungdomars levnadsvanor. Stockholmsenkäten syftar till att ge en uppfattning om hur olika normbrytande beteenden förändras över tid.

Resultatet visar att *brott och utsatthet för brott* minskar över tid. Den upplevda *tryggheten i bostadsområdet* minskar generellt i staden, men bland flickor i årskurs 9 och flickor och pojkar i år 2 på gymnasiet i Spånga-Tensta ses en positiv utveckling där tryggheten ökar. Tobaks- och nikotinbruket har ökat sedan mätningen 2018. Flickors snusande i gymnasiet år 2 har ökat från 2 procent 2018 till 19 procent 2022. När det gäller psykisk ohälsa fortsätter flickor att må sämre än pojkar och könsskillnaderna ökar till följd av att flickor rapporterat ett allt sämre mående. Resultatet från Stockholmsenkäten bidrar till att tydliggöra skillnader mellan könen, vilket är en viktig kunskap i det fortsatta förebyggande arbetet.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner redovisning av Stockholmsenkäten 2022 och lägger redovisningen till handlingarna.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Elinsborgsbacken 3
Box 4066
163 64 Spånga
Växel 08-50803000
spanga-tensta@stockholm.se
www.stockholm.se/spanga-tensta

Bakgrund

Vartannat år genomför Stockholms stad Stockholmsenkäten – en enkätundersökning om ungdomars levnadsvanor. Enkäten innehåller 103 frågor med tillhörande delfrågor som innefattar

frågor om brott och utsatthet för brott, droger och spel, psykisk hälsa, skola, fritid och föräldrar.

Stockholmsenkäten är en totalundersökning, vilket innebär att alla elever i deltagande skolor som går i årskurs 9 och gymnasiet år 2 tillfrågas att svara på enkäten. Deltagandet är obligatoriskt för kommunala skolor medan fristående skolor deltar frivilligt. Eleverna deltar frivilligt och anonymt.

Stockholmsenkäten syftar till att ge en uppfattning om hur olika normbrytande beteenden förändras över tid. Enkäten förser kommuner, stadsdelar och skolor med lokal data om ungas livsvillkor som bidrar till att mobilisera personal, vårdnadshavare och elever i det förebyggande arbetet. Resultatet från Stockholmsenkäten fungerar även som underlag för forskning och utveckling samt för att fördela resurser för förebyggande insatser.

Ärendet

Redovisningen presenterar ett urval av resultatet från Stockholmsenkäten. Resultatet redovisas uppdelat på flickor och pojkar i Spånga-Tensta samt med resultat för flickor och pojkar i Stockholms stad som jämförelse. I årets undersökning var andelen svarande elever i Spånga-Tensta 70 procent i årskurs 9 och 56 procent i gymnasiet år 2. Antalet svarande elever var 325 elever i årskurs 9 (157 pojkar och 168 flickor) och 277 elever i gymnasiet år 2 (130 pojkar och 144 flickor). Resultatet utgörs av de elever som bor i stadsdelsområdet respektive i staden. Om färre än sju flickor eller pojkar har svarat på en fråga redovisas inte svarsandelar på grund av anonymitetsskäl. Utvecklingen över tid på stadsdelsområdesnivå bör inte övertolkas eftersom svarsgrupper med låga antal kan resultera i stora procentuella förändringar trots små absoluta förändringar från år till år.

Stockholmsenkäten har genomförts sedan 2002 vilket gör att det går att se trender över tid. Stockholmsenkäten är sannolikt bättre på att följa trender än visa på faktiska nivåer. För att konstatera en trend krävs fler än två (minst tre) mätpunkter.

Brott och utsatthet för brott

Bland elever som uppger att de *inte blivit utsatta för hot och våld* ses en ökning bland pojkar i årskurs 9 och gymnasiet år 2. Andelen elever som anger att de *har använt hot och våld* är på historiskt låga nivåer i årets undersökning. I årets undersökning svarar 9 procent av eleverna i årskurs 9 i Spånga-Tensta (9 % i staden) att de har använt hot eller våld, jämfört med 19 procent 2006 (16 % i staden). Bland elever i gymnasiet år 2 har andelen minskat från 13 procent till 9 procent i Spånga-Tensta och i staden. Det är framförallt bland

pojkar som hot och våld minskar. En positiv utveckling ses även bland andelen elever som uppger att de *inte har burit vapen (t ex kniv eller knogjärn) de senaste 12 månaderna*. Det är framförallt bland pojkar i årskurs 9 i Spånga-Tensta som andelen som inte har burit vapen har ökat, från 74 procent 2002 till 94 procent 2022.

På frågan om eleverna *känner sig trygga i sitt bostadsstadsområde* visar resultatet att tryggheten fortsätter att minska bland flickor och pojkar i staden. I Spånga-Tensta ses en motsatt trend bland flickor i årskurs 9 och flickor och pojkar i gymnasiet år 2, det vill säga att tryggheten ökar. Generellt känner sig pojkar mer trygga än flickor. Elever i staden känner sig generellt mer trygga än de elever som bor i Spånga-Tensta, men skillnaderna minskar.

Droger (alkohol, tobak/nikotin, narkotika) och spel

Andelen elever i årskurs 9 som anger att de *inte druckit alkohol* har fördubblats under 2000-talet. I Spånga-Tensta är det 80 procent bland pojkarna och 71 procent bland flickorna som anger att de inte druckit alkohol. Sett över tid är det även en positiv utveckling bland elever i gymnasiet år 2. Det är en högre andel elever i Spånga-Tensta som uppger att de *inte har druckit alkohol* jämfört med staden.

Sedan första mätningen år 2002 är variationerna små vad gäller elever som *någon gång testat narkotika*, men bland flickor syns en uppåtgående trend de senaste mätningarna. I Spånga-Tensta anger 9 procent av flickorna att de någon gång använt narkotika jämfört med 6 procent bland pojkarna. Andelen som testat narkotika någon gång är lägre i Spånga-Tensta jämfört med staden, men andelen frekventa narkotikaanvändare är något högre i Spånga-Tensta jämfört med staden. Av de elever som svarar att de inte testat narkotika minskar andelen elever som haft *möjlighet att prova narkotika*.

Tobaks- och nikotinbruket har ökat sedan mätningen 2018.

Ökningen beror på tobaksfria nikotinprodukter och framförallt användningen av det ”vita snuset”. Bland flickor i gymnasiet år 2 är det 19 procent som uppger att de *snusar dagligen eller ibland* i årets mätning, jämfört med 2 procent år 2018. I årets mätning är det i princip lika stor andel flickor som pojkar som uppger att de snusar dagligen eller ibland.

Vad gäller spelande, sett över tid, har trenden varit att elever som *satsar pengar på spel* minskat. Vid de senaste mättillfällena har detta vänt och nu ökar andelen elever som satsar pengar på spel.

Psykisk ohälsa

Liksom i tidigare års undersökningar visar flickor i mycket större utsträckning än pojkar upp negativa resultat i samtliga frågor som rör psykisk ohälsa. Sedan första mätningen om psykisk ohälsa år 2004 har flickor kontinuerligt rapporterat sämre mående jämfört med pojkar. Det gäller både elever i årkurs 9 och elever i gymnasiet år 2. Bland pojkar i gymnasiet år 2 ses en svag positiv trend. Spånga-Tensta följer det stadsövergripande resultatet.

Fritid

Andelen elever som *brukar delta i någon ledarledd fritidsaktivitet eller träning ofta eller ibland* minskar över tid i samtliga grupper, framförallt bland flickor i årskurs 9 i Spånga-Tensta. Det är en större andel pojkar som brukar delta i ledarledda aktiviteter på sin fritid jämfört med flickor. Flickor i Spånga-Tensta i årskurs 9 rapporterar även en sjunkande grad av *egen och kompisars positiva fritid, träning och skola* (prosocialt index (0-100)), jämfört med mätningen år 2020.

Det är en större andel elever jämfört med det stadsövergripande resultatet som anger att de *brukar besöka en fritidsgård eller träffpunkt*. 33 procent av pojkarna och 28 procent av flickorna i årskurs 9 anger att de brukar vara på en fritidsgård eller träffpunkt, jämfört med 21 procent av pojkarna och 17 procent av flickor i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familj.

Jämställdhetsanalys

Vid jämförelser över tid minskar könsskillnaderna kopplat till droganvändning samt brott och utsatthet för brott. Det är framförallt pojkar som rapporterat en lägre grad av utsatthet för brott och en minskning av vapeninnehav (t ex kniv eller knogjärn) jämfört med tidigare års mätningar. En ökad andel flickor använder snus vilket har bidragit till att könsskillnaderna har utjämnats vad gäller användning av tobak/nikotin. Beträffande den psykiska ohälsan och frågor kring fritid ökar könsskillnaderna och det beror främst på att flickor anger att de mår allt sämre samt att flickor inte deltar i aktiviteter på sin fritid i samma utsträckning som tidigare. Det krävs djupare analyser för att klargöra om det finns något samband mellan den ökande droganvändningen bland flickor och flickors upplevelse av sin psykiska hälsa och fritid. Resultatet från Stockholmsenkäten bidrar till att tydliggöra skillnader mellan könen, vilket är en viktig kunskap i det fortsatta förebyggande arbetet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen föreslår att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner redovisning av Stockholmsenkäten 2022 och lägger redovisningen till handlingarna.

Victoria Callenmark
Stadsdelsdirektör
Spånga-Tensta
stadsdelsförvaltning

Abdi-Nur Isse
Avdelningschef
Spånga-Tensta
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Stockholmsenkäten 2022 – SDO tidsserier Spånga-Tensta åk 9
2. Stockholmsenkäten 2022 – SDO tidsserier Spånga-Tensta gymnasiet år 2

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2022-11-30